

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT II)

EDİTÖRLER

İSMAİL DURSUNOĞLU

MEHMET KAPUSIZOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT II)

Editörler: İsmail DURSUNOĞLU • Mehmet KAPUSIZOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)

Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)

Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-35-7

1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT II)

Editörler: İsmail DURSUNOĞLU • Mehmet KAPUSIZOĞLU

VIII+453 s., 165x240 mm

Kaynakça var, dizin yok.

E-ISBN: 978-625-5971-35-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mechanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM

yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Eğitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

SUNUŞ

Modern demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarından biri olan siyasal partiler, yöneten-yönetilen ilişkisine müzahir bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Belli bir ideolojik eksen ve iktidara ulaşma gayesiyle örgütlenen siyasal partiler, bireysel ve toplumsal taleplerin siyasi alana taşınmasında etkin rol üstlenmekte; ayrıca karar alma süreçlerine hayati düzeyde katkı sunmaktadır. Türkiye’de siyasal tarih, yakın dönem itibarıyla esasen siyasal partiler tarihidir; parlamento dışında örgütlenen, mecliste birkaç sandalyeye tutunan, ordunun postalları ile sınanan, iktidar gücüne erişen, kapatılan birçok siyasal parti...

Siyasi laboratuvarın ve toplumsal hafızanın gerçekliğinde birçok siyasal parti, birey-toplum-devlet ilişkisinde bir değişim ve dönüşümün adresi olmuştur. Siyasal partilerin demokrasiyi yücelten ve yükselten rolü, demokrasi parantezinde siyasal partilere güvence ve deneyim kazandırmış, yaşanan tüm tecrübeler ışığında Türk siyasal yaşamı kendine özgü bir süreci ihtiva etmiştir. Bu bağlamda, Türkiye’deki siyasal partilerin doğuşu, gelişimi, yapısı, ideolojik çizgisi aktörleri ve akıbeti sadece akademi dünyası için değil, aynı zamanda politika yapıcılar ve toplumun her kesimi için önemli bir merak ve inceleme alanı olmuştur.

Türkiye’de Siyasal Partiler başlıklı bu iki ciltlik eser; İttihat Terakki’den günümüze Türk siyasal hayatında etkili olan otuz yedi siyasal partiyi konu edinmiştir. Bu yönüyle ilgili konudaki en kapsamlı çalışma olarak literatürde yerini almıştır. Birinci ciltte II. Meşrutiyet sürecinden 1980 yılına kadar var olan, ikinci ciltte ise 1980’den sonra kurulan siyasal partiler ele alınmıştır. Her siyasal parti; kuruluş, program, ideoloji, seçimler ve siyasal yaşamdaki rolü bağlamında değerlendirilmiştir. Satır aralarında dönemin siyasal gelişmeleri okuyucuya sunulmuş, esasen siyasal bir yolculuğa kapı aralanmıştır. Çalışmada siyasal partilerin önemini tarihsel perspektiften ortaya koymak ve bu minvalde bir tartışma zemini oluşturmak amaçlanmıştır. Ayrıca siyasal partiler,

tarihsel nesnenin ötesinde bugünün ve geleceğin siyasetini oluşturan ve buna yön veren yapılar olarak takdim edilmiştir. Türkiye Yüzyılı'na ithafen kaleme alınan çalışma, bir yönüyle de birinci yüzyılın muhasebesi biçiminde tahayyül edilmiştir.

Bu eser, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden alanında uzman değerli akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanmıştır. Her bir bölüm, yazarlar tarafından titizlikle hazırlanmış ve detaylı bir biçimde tartışılmıştır. Bu süreçte emeği geçen tüm yazarlarımıza, editoryal ekibimize ve eserimizin yayımlanmasını sağlayan Eğitim Yayınevine teşekkür ediyoruz. Ayrıca, okuyucularımızın bu eserden edineceği bilgi ve analizlerin, Türk siyasetini anlamaya ve anlamlandırmaya vesile olacağına inanıyoruz. Bu eserin, hem akademik hem de toplumsal düzeyde bir fark yaratmasını ve okuyucularımız için ufuk açıcı bir kaynak olmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımızla

Editör Kurulu

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	III
ANAVATAN PARTİSİ	1
İlhan Bilici	
MİLLİYETÇİ DEMOKRASİ PARTİSİ	19
Sami Orçun Ersay	
HALKÇI PARTİ	35
Ender Akyol	
DOĞRU YOL PARTİSİ	51
Metehan Bekleviş	
REFAH PARTİSİ	65
Samet Ünlü	
SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ	85
Mustafa Burak Çelebi	
DEMOKRATİK SOL PARTİ	127
Halil Emre Deniz	

CUMHURİYET HALK PARTİSİ: 1980 SONRASI 145

Haluk Yaman

BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ 175

Recep Kaya

FAZİLET PARTİSİ..... 207

Kübra Gümüş

SAADET PARTİSİ..... 221

Özgür Bayraktar

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ 235

Abdullah Turan

GENÇ PARTİ 285

Mehmet Kapusuzoğlu

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ..... 307

Adem Palabıyık

HÜR DAVA PARTİSİ..... 331

Adem Palabıyık

İYİ PARTİ 349

Ali Çiçek, Ömer Taylan

YENİDEN REFAH PARTİSİ 373

Şükrü Türköz

GELECEK PARTİSİ 391

Mustafa Demirci

DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ 407

Necmeddin Alper Kızılok

MEMLEKET PARTİSİ 431

Damla Mursül

ZAFER PARTİSİ 443

Fatih Demircioğlu

Giriş

Zafer Partisi, 26 Ağustos 2021’de Türkiye’de kurulmuş, milliyetçi bir ideolojiye sahip bir siyasi oluşumdur. Partinin kurucusu ve genel başkanı Prof. Dr. Ümit Özdağ’dır. Türkiye’nin mevcut siyasi ve ekonomik durumunu eleştiren parti, milliyetçi duruşu ve göçmen karşıtı politikalarıyla tanınır. Türk kimliği, milli egemenlik ve bağımsızlık gibi konular, Zafer Partisi’nin öncelikli vurgu alanlarını oluşturur.

Ümit Özdağ’ın Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve İYİ Parti’den ayrılması, Türkiye siyasetinde önemli bir dönemeç olarak görülmektedir. Bu ayrılıklar, ideolojik uyuşmazlıklar ve parti içi anlaşmazlıklardan kaynaklanmıştır. Her iki süreçte de Özdağ’ın politik duruşu ve yönetimle yaşadığı fikir ayrılıkları etkili olmuştur.

Zafer Partisi’nin ideolojisi, Türkiye’deki diğer sağ milliyetçi partilerle benzerlikler taşısa da özellikle göçmen politikası, devletçilik anlayışı ve milliyetçilik konularındaki keskin duruşuyla ayrışır. Türkiye’nin milliyetçi sağ yelpazesinde yer alan Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti ve Büyük Birlik Partisi (BBP) gibi partilere kıyasla, Zafer Partisi daha net ve katı bir politika anlayışına sahiptir.

Parti, kamuoyuna ulaşmak için dijital medya ve sosyal medyayı etkili bir şekilde kullanarak dikkat çekmiştir. Ümit Özdağ, sosyal medya açıklamaları ve dijital kampanyalarıyla öne çıkmış; bu iletişim stratejisi, geleneksel sağ milliyetçi partilerin yöntemlerinden farklılık göstermiştir. Bu farklar, özellikle kullanılan iletişim araçları ve mesaj içeriklerinde belirginleşmiştir.

Zafer Partisi, ilk kez 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri’ne katılarak Türkiye siyasetinde yer edinmiştir. Görece yeni bir parti

1 Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi, fatihdemircioglu@hakkari.edu.tr

olan Zafer Partisi, sınırlı sayıda seçim tecrübesine sahip olsa da özellikle 2023 seçimlerindeki oy oranı ve ittifak politikalarıyla dikkatleri üzerine çekmiştir.

Zafer Partisi'nin Kuruluşu, İdeolojisi ve İlkeleri

Zafer Partisi'nin kurucusu Prof. Dr. Ümit Özdağ, akademik ve siyasi kariyerinde milliyetçi kimliğiyle öne çıkan bir isimdir. 1961 yılında Tokyo'da doğan Özdağ, Türk milliyetçisi bir ailede yetişmiş ve eğitimini Almanya ile Türkiye'de tamamlamıştır. Akademik kariyerine siyaset bilimi alanında başlamış, MHP ve İYİ Parti gibi milliyetçi partilerde siyasi görevlerde bulunmuştur. Ancak bu partilerde yaşadığı görüş ayrılıkları sonucu 2021 yılında Zafer Partisi'ni kurmuştur (BBC, 2023; Zafer Partisi, 2023a).

Siyasi partiler, belirli ideolojilere sahip olan, bu ideolojiler doğrultusunda destekçi kitlesi oluşturmayı hedefleyen ve bu kitle aracılığıyla iktidara gelerek ülkenin en üst düzeyinde temsil sağlamayı amaçlayan organizasyonlardır (Deniş, 2018: 643). Zafer Partisi de milli bağımsızlık, göçmen karşıtlığı, Türk kimliği, laiklik ve ekonomik devletçilik gibi temel unsurları partinin ideolojisinin merkezine alarak siyaset yapmaktadır. Parti, Türkiye'nin bağımsızlık ilkesini temel hedef olarak belirlemiş ve Türk dış politikasında milli çıkarların korunmasını savunmuştur. Özellikle Türkiye'deki Suriyeli mülteciler ve diğer yabancı uyruklu kişilerin ülkelerine geri gönderilmesi partinin en önemli siyasi hedeflerinden biridir (Zafer Partisi, 2021a). Parti, göçmenlerin Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına zarar verdiği görüşündedir (BBC, 2023).

Zafer Partisi, eğitim sisteminin Türk milletinin kültürel değerlerini koruyacak ve geliştirecek şekilde yeniden yapılandırılması gerektiğini vurgulamaktadır. Eğitimde milli kimliği öne çıkaran bir anlayışı savunan parti, bu doğrultuda müfredatta köklü değişiklikler yapılmasını önermektedir. Ekonomide ise dışa bağımlılığın azaltılması, yerli üretimin artırılması ve sanayi ile tarımda milli kalkınmanın sağlanması gerektiği düşüncesiyle hareket etmektedir. Ayrıca, Türk savunma sanayisinin bağımsızlaşması ve ulusal güvenlik politikalarının sertleştirilmesi de parti programının önemli başlıkları arasında yer almaktadır (Zafer Partisi, 2023a; BBC, 2023).

Türk kimliğinin korunması ve geliştirilmesi, Zafer Partisi'nin ideolojik duruşunun merkezinde yer alır. Parti, etnik kimlikler yerine birleştirici bir Türk milliyetçiliği anlayışını savunmaktadır. Laiklik ilkesine sıkı sıkıya bağlı olan Zafer Partisi, din ve devlet işlerinin kesin bir şekilde ayrılması gerektiğini düşünmektedir (BBC, 2023; Zafer Partisi, 2023a).

Ümit Özdağ'ın MHP'den ve İYİ Parti'den Ayrılması

Ümit Özdağ, MHP'nin 2015 seçimlerinde beklenen başarıyı gösterememesi ve Devlet Bahçeli'nin liderliğine yönelik eleştirilerin artması üzerine parti

içindeki muhalefetin öne çıkan isimlerinden biri oldu. MHP'de, Bahçeli'nin izlediği siyasetin yetersiz olduğu ve partinin yenilenmesi gerektiği yönündeki talepler Özdağ tarafından da destekleniyordu. Bu süreçte Meral Akşener ve Sinan Oğan gibi isimlerle birlikte hareket eden Özdağ, olağanüstü kurultay çağrısında bulunarak partide bir değişim gerektiğini savundu. Ancak, bu talepler MHP yönetimi tarafından engellendi (Cumhuriyet, 2016).

Özdağ, MHP'nin Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ile yakınlaşmasını ve özellikle Başkanlık Sistemi'ne destek vermesini sert bir şekilde eleştirmiştir. Parlamenter sistemin korunması gerektiğini vurgulayan Özdağ, Bahçeli'nin bu yöndeki politikasını yanlış buldu. Parti içindeki bu fikir ayrılıkları, 2016 yılında Özdağ'ın MHP'den ihraç edilmesiyle sonuçlandı. İhraç kararı, Özdağ'ın MHP ile yollarını tamamen ayırmasına neden oldu (Sözcü, 2016).

MHP'den ayrıldıktan sonra Ümit Özdağ, Meral Akşener'in liderliğinde kurulan İYİ Parti'ye katıldı. İYİ Parti, merkez sağ, milliyetçi ve liberal seçmenleri bir araya getirme hedefiyle kurulan bir hareketti. Ancak, Özdağ burada da kısa sürede parti yönetimiyle fikir ayrılıkları yaşamaya başladı. Özdağ, İYİ Parti'nin kuruluş sürecinde güçlü bir milliyetçilik çizgisi benimsediğini düşünüyordu; ancak zamanla partinin bu çizgiden uzaklaştığını ve merkez sağa daha fazla yöneldiğini iddia etti. Bu durum, Özdağ'ın parti yönetimine yönelik eleştirilerini artırdı. Özellikle Türkiye'deki göçmen ve mülteci politikaları konusunda sert bir duruş sergileyen Özdağ, İYİ Parti'nin bu meselede daha ılımlı bir yaklaşım benimsemesini eleştirmiştir. Suriyeli mültecilerin ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğini savunan Özdağ, partinin bu konuda yeterince net bir tavır sergilemediğini düşünüyordu (Cumhuriyet, 2020).

Ayrıca Özdağ, İYİ Parti içinde demokratik bir işleyişin bulunmadığını ve kararların dar bir kadro tarafından alındığını ileri sürmüştür. Parti içindeki muhalif seslerin bastırıldığını ve liderlik anlayışının demokratik değerlerle örtüşmediğini iddia etmiştir. Halkların Demokratik Partisi (HDP, şimdiki Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi (DEM Parti)) ile herhangi bir şekilde temas kurulmasına da şiddetle karşı çıkan Özdağ, bu durumun İYİ Parti'nin Türk milliyetçiliği ideolojisiyle bağdaşmadığını savunmuştur (Gazete Duvar, 2021).

Ümit Özdağ'ın, partinin diğer kurucularıyla, özellikle Meral Akşener ve Yavuz Ağralıoğlu ile yaşadığı fikir ayrılıkları, gerginliklerin artmasına yol açtı. 2020 yılında İYİ Parti yönetimini sert bir şekilde eleştiren Özdağ, bu eleştiriler nedeniyle partiden ihraç edildi. Bu gelişme, Özdağ'ın kendi siyasal yolunu çizmeye başlamasına zemin hazırladı ve Zafer Partisi'nin kuruluşuna giden sürecin başlangıcı oldu (Gazete Duvar, 2021).

Zafer Partisi'nin Diğer Milliyetçi Partilerden Ayrıldığı Noktalar

Zafer Partisi, Türkiye'deki göçmen ve mülteci karşıtı politikalarıyla diğer milliyetçi partilerden belirgin bir şekilde ayrılmaktadır. Göçmenlerin zorunlu olarak ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğini savunan parti, bu konuyu ana propaganda temalarından biri haline getirmiştir. Göç, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan birçok yapısal değişikliğe sebep olabilmektedir (Deniş & Karaman, 2023: 167). Bu bağlamda özellikle Suriyeli mültecilerin Türkiye'nin ekonomik ve sosyal dengelerini bozduğu, güvenlik sorunlarına yol açtığı gibi söylemler, Zafer Partisi'nin ideolojik duruşunun merkezindedir (Zafer Partisi, 2024a).

MHP, AKP ile ittifakı gereği göçmen politikalarında daha yumuşak bir tavır sergilemekte ve AKP'nin bu alandaki politikalarını desteklemektedir. İYİ Parti ise daha orta yolcu bir yaklaşım benimseyerek, mültecilerin gönüllü geri dönüşlerini savunurken, Zafer Partisi zorunlu geri dönüş gibi daha radikal bir çözüm önermektedir. BBP ise İslami değerler doğrultusunda göçmenler konusunda daha ılımlı bir politika izlerken, özellikle Müslüman ülkelere gelenlere karşı pozitif bir tutum sergilemektedir. Bu noktada BBP ve Zafer Partisi'nin yaklaşımı birbirinden tamamen ayrılmaktadır (Uluslararası Politika Akademisi, 2023).

Zafer Partisi, Türk milliyetçiliğine güçlü bir vurgu yaparken, etnik kimlikler üstü bir Türk kimliği fikrini savunmaktadır. Parti, Türk milletine aidiyet duygusunu pekiştiren politikaları ön plana çıkararak milli kimliği koruma ve güçlendirme stratejisi izlemektedir. MHP ise Türk milliyetçiliği ideolojisini benimsemekle birlikte, AKP ile yaptığı ittifak nedeniyle bu söylemleri zaman zaman geri planda tutmakta ve pragmatik bir çizgi izlemektedir. İYİ Parti, merkez sağa hitap eden daha kapsayıcı bir kimlik politikası benimseyerek milliyetçilik söylemlerini yumuşatmıştır. Buna karşılık, Zafer Partisi daha katı ve keskin bir milliyetçi söylemle hareket etmektedir. BBP ise milliyetçiliği İslami değerlerle birleştirerek muhafazakâr bir yorum sunmaktadır. Zafer Partisi ise bu değerlerden bağımsız bir şekilde laik ve seküler bir milliyetçilik anlayışı geliştirmiştir (Uluslararası Politika Akademisi, 2023).

Ekonomi alanında Zafer Partisi, devletin ekonomide daha güçlü bir rol üstlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Yerli üretimin desteklenmesi, dışa bağımlılığın azaltılması ve ekonomik bağımsızlığın sağlanması partinin temel ekonomik hedeflerindendir. MHP, AKP'nin neoliberal ekonomi politikalarını eleştirmekten kaçınarak bu politikaları desteklerken, İYİ Parti serbest piyasa yanlısı bir ekonomi politikası izlemektedir. BBP ise daha çok sosyal adaleti vurgulayan, muhafazakâr değerlere dayalı bir ekonomik anlayışı

benimsemektedir. Zafer Partisi’nin ekonomi politikaları ise devletçiliği seküler bir bağlamda ön plana çıkarmaktadır (Zafer Partisi, 2021b).

Zafer Partisi, laiklik ilkesine vurgu yapan milliyetçi bir parti olarak öne çıkmaktadır. Parti, Türkiye’nin seküler yapısının korunması gerektiğini savunarak, dinin devlet işlerinden ayrılması gerektiğini belirtmektedir. Bu yaklaşım, özellikle BBP’nin İslami değerleri milliyetçilikle bağdaştıran söylemiyle tezat oluşturmaktadır. MHP ise AKP ile ittifak kapsamında daha muhafazakâr bir çizgi izlerken, İYİ Parti laiklik konusunda hassas bir duruş sergilese de merkeze yakın bir siyaset izleyerek zaman zaman muhafazakâr değerlere vurgu yapmaktadır. Zafer Partisi ise laikliği tavizsiz bir şekilde savunmaktadır (Zafer Partisi, 2023b).

Türkiye’nin siyasi sistemi konusunda Zafer Partisi, parlamenter sisteme dönüşmesi gerektiğini savunarak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ni sert bir şekilde eleştirmektedir. Partiye göre, bu sistem demokratik işleyişi zayıflatmıştır ve güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş acil bir ihtiyaçtır. MHP, mevcut sistemi desteklemekte ve bu sisteme geçişte önemli bir rol oynamıştır. İYİ Parti de parlamenter sisteme dönüşü savunmakla birlikte, daha kapsamlı bir sistem değişikliği önerisi sunmaktadır. BBP ise mevcut sisteme doğrudan karşı çıkmamakta, ancak geliştirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Zafer Partisi, 2024b).

Zafer Partisi, DEM Parti’yi terör örgütünün siyasi uzantısı olarak tanımlamakta ve sözde “Kürt meselesi”nde herhangi bir uzlaşma politikasına karşı çıkmaktadır. Parti, özellikle “Kürt açılımı” gibi politikalara kesin bir şekilde karşıdır. MHP ve BBP de DEM Parti’ye karşı benzer bir duruş sergilerken, Zafer Partisi bu konuda daha sert bir söylem kullanmaktadır. İYİ Parti ise Kürt vatandaşların sorunlarını çözme konusunda daha yapıcı bir dil kullanmaya çalışsa da DEM Parti ile doğrudan iş birliğine mesafeli durmaktadır. Zafer Partisi’nin bu konudaki net tutumu, diğer partilerle arasındaki farkı daha da belirgin hale getirmektedir (Yeniçağ, 2023).

Zafer Partisi’nin Siyasal Kampanya Stratejisinde Kullandığı Araçlar

Zafer Partisi, sosyal medya platformlarını etkin bir şekilde kullanarak özellikle genç seçmenlere ulaşma konusunda öne çıkmaktadır. Ümit Özdağ, X (Twitter), YouTube, Instagram ve TikTok gibi platformlarda aktif bir profil sergileyerek partinin politikalarını, eleştirilerini ve vaatlerini doğrudan halka sunmaktadır. Sosyal medya, Zafer Partisi’nin iletişim stratejisinin merkezinde yer almakta ve bu sayede dijital okuryazarlığı yüksek kitlelere hitap edebilmektedir.

Geleneksel milliyetçi sağ partiler olan MHP ve BBP, yerel teşkilatlar, televizyon programları ve basın açıklamaları yoluyla seçmene ulaşmayı tercih ederken, Zafer Partisi'nin göçmen karşıtlığı gibi keskin mesajlar içeren sosyal medya kampanyaları dikkat çekmektedir. Özellikle YouTube üzerinden içerik üreterek partinin ideolojisini ve vaatlerini geniş kitlelere ulaştırmayı amaçlayan Zafer Partisi, uzun röportajlar ve analiz videolarıyla kamuoyunu bilgilendirmektedir. Bu yaklaşım, geleneksel medyada sınırlı erişime sahip olan parti için etkili bir alternatif oluşturmaktadır.

Zafer Partisi, mesajlarını dikkat çekici bir dille ve keskin bir üslupla kamuoyuna sunmaktadır. Özellikle göçmen karşıtı politikalarını yüksek sesle dile getirerek bu konuda farkındalık yaratmaya çalışmakta ve bu yaklaşım, parti lideri Ümit Özdağ'ın sert ifadeleriyle medyada geniş yer bulmaktadır. Buna karşılık, MHP ve BBP gibi partiler daha kontrollü bir söylem benimseyerek sert açıklamalardan kaçınmakta ve daha dengeli ve pragmatik bir duruş sergilemektedir.

Parti, sahada da aktif olarak göçmen karşıtlığı temalı kampanyalar düzenlemektedir. Sokak eylemleri ve basın açıklamaları ile bu politikalarını görünür kılmayı hedefleyen Zafer Partisi, şehirlerde göçmen sorununun etkilerini vurgulayan saha çalışmalarıyla seçmenlerin ilgisini çekmektedir. Geleneksel sağ partiler ise saha çalışmalarını genellikle yerel teşkilatlar aracılığıyla yürütmekte ve doğrudan göçmen karşıtı eylemlerden kaçınmaktadır.

Zafer Partisi'nin iletişim stratejisi, internet merkezli propaganda araçlarına dayanmakta ve bağımsız medya kuruluşları ile sosyal medya platformları üzerinden geniş kitlelere ulaşmayı hedeflemektedir. Parti, ana akım medyada sınırlı yer bulduğu için bu alanlardaki eksikliğini “sosyal medya akınları” ve bağımsız platformlarda yaptığı içeriklerle gidermeye çalışmaktadır. Bu durum, partiyi özellikle genç ve teknolojiye yatkın seçmenler arasında daha görünür kılmaktadır.

Parti, göçmen sorunu, milli güvenlik ve laiklik gibi konuları merkezine alarak bu meselelerde net bir dil kullanmaktadır. Bu yolla seçmenler partiye daha sıkı bir şekilde bağlanmış ve Zafer Partisi Türk siyasetinde kalıcı bir yer edinmiştir. Özellikle “Hudut Namustur” gibi sloganlarla dikkat çeken Zafer Partisi, sade ve vurucu bir görsel dil benimseyerek mesajlarını doğrudan aktarmaktadır. Bu sloganlar, parti politikalarını belirgin bir şekilde öne çıkarırken, milliyetçi seçmenler arasında geniş yankı uyandırmaktadır (Korkusuz, 2024).

Zafer Partisi'nin keskin ve dikkat çekici söylemi, diğer sağ partilerden farklı bir çizgi izleyerek, spesifik meseleler üzerinden kendi tabanını oluşturmayı sağlamakta başarılı olmuştur. Bu yaklaşım, hâlihazırda partiye hatırı sayılır bir

seçmen kitlesi kazandırırken geleneksel sağ partilerin giderek güç kaybetmesini de sağlamaktadır.

Zafer Partisi’nin Seçimlerdeki Performansı ve Siyasi Pozisyonu

Türkiye’de, 2018 yılında yapılan seçimler öncesinde seçim ittifakları oluşturulmuştur. Bu ittifaklardan biri, AKP liderliğinde kurulan “Cumhur İttifakı” iken, diğeri Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) öncülüğünde şekillenen “Millet İttifakı” olmuştur (Deniş, 2021: 408). Zafer Partisi, 14 Mayıs 2023’te gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri’ne Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı’na alternatif olacak bağımsız bir üçüncü yol olarak ortaya çıkan ATA İttifakı bünyesinde katılmıştır. Bu ittifak, Zafer Partisi’nin liderliğinde Adalet Partisi (AP), Türkiye İttifakı Partisi (TİP) ve Ülkem Partisi (ÜP) ile birlikte kuruldu. ATA İttifakı’nın Cumhurbaşkanı adayı olarak Sinan Oğan seçildi. Seçimlerde Sinan Oğan, oyların %5,17’sini alarak dikkate değer bir başarı elde etti. Bu sonuç, Zafer Partisi ve ATA İttifakı için, özellikle yeni kurulmuş bir siyasi ittifak için, önemli bir gösterge olarak değerlendirildi. Sinan Oğan’ın ikinci tura kalamamasının ardından Zafer Partisi, Millet İttifakı’nın adayı Kemal Kılıçdaroğlu’nu destekleme kararı aldı. Parti, bu kararla daha geniş seçmen kitlelerine ulaşmayı ve etkisini artırmayı hedefledi (Gazete Duvar, 2023).

Milletvekili seçimlerinde Zafer Partisi, ATA İttifakı çatısı altında bazı bölgelerde bağımsız adaylarla, diğer bölgelerde ise parti adıyla yarışmıştır. Ancak ittifakın ve partinin toplam oy oranı %2,43’te kalarak TBMM’de temsil hakkı kazanamadı. Bu sonuç, partinin Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki performansının milletvekili seçimlerine tam olarak yansımadığını ortaya koydu. Alınan toplam oy oranı, milletvekili çıkarabilmek için gereken seviyeye ulaşamamıştı.

ATA İttifakı, Zafer Partisi’nin liderliğinde, göçmen karşıtlığı, milliyetçilik ve ulusal bağımsızlık gibi temalar çerçevesinde şekillenmişti. Bu ittifak, özellikle AKP-MHP ekseninden uzaklaşan milliyetçi seçmenleri hedef almıştır. Seçim süreci boyunca Zafer Partisi, Cumhur İttifakı’na yönelik eleştirilerini artırarak, AKP’nin göçmen politikaları ve ekonomik yönetimine sert tepki gösterdi. Parti, bu eleştirileriyle seçmen tabanını genişletmeyi amaçlamıştır.

İkinci turda Zafer Partisi’nin Kemal Kılıçdaroğlu’na destek verme kararı, Sinan Oğan’ın Cumhur İttifakı’nı desteklemesinin ardından geldi. Bu karar, bir yandan Millet İttifakı ile belirli bir iş birliği sinyali verirken, diğer yandan partinin bağımsız milliyetçi çizgisini koruma çabası olarak değerlendirilmiştir (Gazete Duvar, 2023).

Sonuç itibarıyla Zafer Partisi, 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde %5,17 oy oranıyla dikkate değer bir performans sergilemesine rağmen, milletvekili seçimlerinde %2,43 oy oranında kalarak TBMM'de temsil hakkı elde edememiştir. Bu seçimler, partinin milliyetçi temelli söylemlerle Türk siyasetinde kendine bir yer edinme çabasını ve özellikle göçmen karşıtı politikalar üzerinden tabanını genişletme hedefini ortaya koymuştur. Ancak, partinin bu stratejilerinin uzun vadeli etkileri, ilerleyen dönemdeki seçimlerde daha net anlaşılabacaktır (Sözcü, 2023).

Zafer Partisi'nin İktidar Olma Stratejisi

Zafer Partisi'nin iktidar olma stratejisi, milliyetçi ve ulusalcı seçmen kitlesini etkileyerek geniş bir destek tabanı oluşturmayı hedeflemektedir. Türkiye'nin mevcut siyasi sisteminde tek başına iktidara gelmenin zorluğu göz önüne alındığında, parti stratejik ittifaklara yönelerek gücünü artırabilir. Bu ittifaklar, özellikle ulusalcı ve milliyetçi partilerle kurulabilir. Diğer partilerle iş birliği yapılması, Cumhur İttifakı'ndan memnun olmayan seçmenlerin dikkatini çekebilir. Ayrıca, merkez sağ partilerle ekonomik reform ve demokratikleşme gibi ortak hedefler üzerinden bir program geliştirilerek daha geniş bir seçmen kitlesine hitap edilebilir.

Zafer Partisi'nin politikalarında göçmen karşıtlığı öne çıkan bir tema olmaya devam etmektedir. Parti, bu konuda geri dönüş yol haritaları ve sınır güvenliğini artırma gibi somut politikalarla günden güne daha fazla seçmene hitap etmektedir. Ekonomi alanında ise, milliyetçi bir perspektifle üretim ekonomisini teşvik eden, yerli sanayiye öncelik veren ve işsizliği azaltmaya yönelik politikalar geliştirilmesi, halk nezdinde karşılık bulacaktır (Deniş & Demircioğlu, 2024: 118). Parti, aynı zamanda milli güvenliği önceliklendiren bir duruş sergileyerek, terörle mücadelede kararlılık, sınır güvenliği ve ülkenin genel güvenlik politikalarını güçlendirme vaatleriyle milliyetçi tabanını genişletmektedir.

Eğitim politikalarında ise Zafer Partisi, milli değerleri esas alan bir müfredatla eğitim kalitesini artırmayı vaat ederek AKP'nin mevcut eğitim politikalarından memnun olmayan seçmenlerin dikkatini çekmektedir. Özellikle gençlerin istihdamına yönelik adımlar, burs olanaklarının artırılması ve göçmen öğrencilere verilen imkânların Türk vatandaşlarına da daha kapsamlı bir şekilde sunulması gibi düzenlemeler, partiye genç seçmen nezdinde de destek sağlayacaktır. Bunun yanı sıra laiklik ilkesine vurgu yapan bir çizgi izleyen parti, bu konuda hassas olan seçmenlerce artan şekilde ilgi çekici hâle gelmektedir. Devlet işlerinde tarafsızlık, eğitimde laik müfredat ve dinin siyaset üzerindeki etkisini sınırlama gibi politikalar, Zafer Partisi'nin farklı bir seçmen kitlesiyle bağ kurmasına yardımcı olabilir.

Parti, iletişim stratejisini de etkili bir şekilde kullanarak seçmen tabanını genişletmektedir. Sosyal medya platformlarında daha aktif bir şekilde yer almak, özellikle genç seçmenlere ulaşma açısından önemlidir. Parti, YouTube, X (Twitter), Instagram ve TikTok gibi platformlarda dikkat çekici ve özgün içerikleri kullanmaya devam ederek görünürlüğünü daha fazla artıracaktır. Bunun yanı sıra, yerel teşkilatlarını güçlendirerek sahada daha etkin bir çalışma yürütebilir ve halkla doğrudan temaslar arttırılabilir. Parti, ana akım medyada kısıtlı yer bulması nedeniyle, bağımsız medya organlarıyla iş birliği yaparak mesajlarını daha geniş kitlelere ulaştırabilir.

Zafer Partisi, göçmen karşıtlığı, ekonomik reform, güvenlik politikaları ve laiklik vurgusunu ön plana çıkaran bir söylemle hem milliyetçi hem ulusalcı hem de merkez sağ seçmenler arasında geniş bir taban oluşturabilir. Parti, Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı dışında, bağımsız bir çizgide durarak farklı bir alternatif sunmayı hedeflemektedir. Bu strateji, Zafer Partisi'nin, Türkiye siyasetindeki kalıcı yerini güçlendirmesine ve geniş bir seçmen kitlesine ulaşmasına katkı sağlayabilir.

Sonuç

Zafer Partisi, Atatürkçü, Türkçü çizgisiyle; milliyetçi, idealist fikirleriyle ve göçmen karşıtı politikalarıyla Türkiye'deki sağ partiler arasında kendine has bir konum edinmiştir ve Türk siyasetinde dikkat çeken bir parti durumuna gelmiştir (Akçay & Deniz, 2022: 30)

Partinin politikaları, Türkiye'nin milli kimliğini, kültürel değerlerini ve bağımsızlığını koruma ilkelerine vurgu yaparken, özellikle göçmen karşıtlığıyla geniş bir tartışma alanı yaratmıştır. Partiye destek verenler, Zafer Partisi'nin politikalarının Türkiye'nin toplumsal yapısını ve güvenliğini korumak açısından önemli olduğunu düşünürken; karşıt fikirde olanlar, bu politikaların toplumda ayrışmalara neden olabileceğini ve aşırı milliyetçi bir söylem taşıdığını ifade etmektedir.

Ümit Özdağ, MHP ve İYİ Parti'den ayrılmasının ardından, Türk milliyetçiliği çizgisinde yeni bir siyaset oluşturma hedefiyle Zafer Partisi'ni 26 Ağustos 2021'de kurmuştur. Özdağ, partisini göçmen karşıtlığı, milli kimliğin korunması ve sert milliyetçi bir ideoloji üzerine inşa edilen bağımsız bir yapı olarak tanımlamaktadır.

Ümit Özdağ'ın MHP ve İYİ Parti'den ayrılmasının başlıca sebepleri arasında, milliyetçilik anlayışındaki farklılıklar, parti içi karar alma süreçlerindeki anlaşmazlıklar, göçmen politikalarına yönelik tutum farkları ve DEM Parti ile ilişkiler konusundaki ayrışmalar yer almıştır.

Zafer Partisi, sağ milliyetçi partilerden göçmen karşıtlığı, laiklik vurgusu, devletçilik anlayışı ve DEM Parti ile ilişkiler konusundaki tavırlarıyla ayrılmaktadır. Parti, göçmen karşıtlığını ve laik Türk kimliği vurgusunu merkeze alırken, ekonomi politikalarında da devletçi bir yaklaşım sergilemekte ve bu özellikleriyle daha sert bir milliyetçi çizgide konumlanmaktadır.

Partinin kamuoyuyla iletişim stratejisi, büyük ölçüde dijital medya ve sosyal medya mecraları üzerinden şekillenmektedir. Zafer Partisi, geleneksel medya ve saha çalışmalarına nispeten daha az önem verirken, dijital platformlarda keskin ve dikkat çekici söylemleriyle öne çıkmaktadır. Bu yaklaşım, genç seçmenler ve dijital mecraları aktif kullanan gruplar arasında partinin görünürlüğünü artırmaktadır.

Zafer Partisi, 2023 seçimlerine katılarak milliyetçi seçmen kitlesi içinde kendine bir yer edinme sürecine başlamıştır. Seçimlerde aldığı %2'nin üzerindeki oy oranı, partinin belirli bir seçmen tabanı oluşturma yolunda ilerlediğinin bir işareti olarak görülmektedir. Parti, göçmen karşıtı duruşu, laiklik vurgusu ve sert milliyetçi kimliğiyle kendine has bir seçmen kitlesi hedeflemektedir. Ayrıca Zafer Partisi, Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı'ndan bağımsız bir milliyetçi çizgide kalarak kendi duruşunu korumayı amaçlamaktadır.

Gelecekte Zafer Partisi'nin, göçmen karşıtlığı ve milliyetçi kimlik vurgusunu daha da güçlendirerek bu alanlarda dikkat çekici bir konumda kalmaya çalışması beklenmektedir. İttifak politikalarında ise, partinin ideolojisine yakın diğer partilerle iş birliğini sürdürerek alternatif ve güçlü bir ittifak kurması muhtemeldir.

Kaynakça

- Akçay, E. Y., & Deniş, H. E. (2022). The Zafer Party's Discourse on the European Union As An Example of the European-Type Radical Right Party in Türkiye. *Technical University of Moldova Journal of Social Sciences*, 5(4), 29-44.
- BBC (2023). Ümit Özdağ: MHP'den Zafer Partisi'ne uzanan, milliyetçi siyasette bir yolculuk. BBC. <https://www.bbc.com/turkce/articles/crg3vyzprxeo>
- Cumhuriyet (2016). MHP'de deprem: Ümit Özdağ istifa edip kurultay çağrısı yaptı. Cumhuriyet. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/mhpde-deprem-umit-ozdag-istifa-edip-kurultay-cagrisi-yapti-486742>
- Cumhuriyet (2020). Ümit Özdağ İYİ Parti'den ihraç edildi. Cumhuriyet. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/umit-ozdag-iyi-partiden-ihrac-edildi-1791443>
- Deniş, H. E. (2018). Türk Siyasal Hayatında Hak ve Eşitlik Partisi. (Ed. H. Acar), *Türk Siyasal Hayatı: Osmanlı Modernleşmesinden Günümüze. Nobel Yayınları*.
- Deniş, H. E. (2021). Popülist Milliyetçilik. (Ed. H. Acar), *Milliyetçilik Tipolojileri. Nobel Yayınları*.
- Deniş, H. E., & Demircioğlu, F. (2024). Aşırı Sağın Yükselişi: Avrupa ve Türkiye'deki Değişimin Analizi. (Ed. E. A. Yılmaz), *Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Göç Politikaları. TESAM Yayıncılık*.
- Deniş, H. E., & Karaman, F. (2023). A Review of Asylum And Migration Policies of Political Groups in The European Parliament. *TİHEK Akademik Dergisi*, 6(10), 165-196.
- Gazete Duvar (2021). Mahkeme, İYİ Parti'nin Ümit Özdağ'ı ihraç kararını iptal etti. *Gazete Duvar*. <https://www.gazeteduvar.com.tr/mahkeme-iyi-partinin-umit-ozdagi-ihrac-kararini-iptal-etti-haber-1510143>
- Gazete Duvar (2023). Ümit Özdağ: Sinan Oğan bana nedenlerini anlattı. *Gazete Duvar*. <https://www.gazeteduvar.com.tr/umit-ozdag-sinan-ogan-bana-nedenlerini-anlatti-haber-1620388>
- Korkusuz (2024). Hudut namustur. Korkusuz. <https://www.korkusuz.com.tr/hudut-namustur-p9895>
- Sözcü (2016). Ümit Özdağ olağanüstü kurultay çağrısı yaptı. *Sözcü*. <https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/umit-ozdag-olaganustu-kurultay-469858/>
- Sözcü (2023). Zafer Seçim Sonuçları. *Sözcü*. <https://secim.sozcu.com.tr/secim2023mayis14/zafer-partisi-secim-sonuclari>
- Uluslararası Politika Akademisi (2023). Türkiye'de Siyasi Yelpazede Sağda Yer Alan Partilerin Göçmen Meselesine Bakışları Üzerine Bir İnceleme. *Politika Akademisi*. <https://politikaakademisi.org/2023/08/26/turkiyede-siyasi-yelpazenin-saginda-yer-alan-partilerin-gocmen-meselesine-bakislari-uzerine-bir-inceleme>
- Yeniçağ (2023). Zafer Partisi Kars ve Iğdır'da DEM'e (HDP) karşı kimi destekleyeceğini açıkladı. *Yeniçağ*. <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/zafer-partisi-kars-ve-igdir-da-deme-hdp-karsi-kimi-destekleyecini-acikladi-747672h.htm>
- Zafer Partisi (2021a). Parti Programı. *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/parti-programi/>
- Zafer Partisi (2021b). Ümit Özdağ BBN Türk'te Zafer Partisi'nin politikalarını anlattı. *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-nin-politikalari/>
- Zafer Partisi (2023a). Ümit Özdağ Özgeçmiş. *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/ozgecmis/>
- Zafer Partisi (2023b). Zafer Partisi, yıkılmak istenen milli, üniter, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin son politik savunma hattıdır. *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-yikilmak-istenen-milli-uniter-laik-turkiye-cumhuriyetinin-son-politik-savunma-hattidir/>
- Zafer Partisi (2024a). Suriyeli sığınmacıların vatanlarına dönmeleri için yapılması gerekenler. *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/suriyeli-siginmacilarin-vatanlarina-donmeleri-icin-yapilmasi-gerekenler/>
- Zafer Partisi (2024b). Zafer Partisi Lideri Prof. Dr. Ümit Özdağ: "Erdoğan parlamenter sisteme dönmeyi hedefliyor". *Zafer Partisi*. <https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-lideri-prof-dr-umit-ozdag-erdogan-parlamenter-sisteme-donmeyi-hedefliyor/>